

Türkiye’de Son İki Haftada...

1 TEMMUZ 2022

Radyo Televizyon Üst Kurulu’ndan Mabel Matiz’in müzik videosuna engelleme

Radyo Televizyon Üst Kurulu’nun, Mabel Matiz adıyla tanınan Fatih Karaca’nın ‘Karakol’ şarkısı için yapılan videonun dijital platformlarda ve müzik kanallarında yayınlanmamasını istediği bildirildi.

Videoya sosyal medyada gösterilen LGBTİ+ karşıtı yoğun tepkilerin ve Akit gazetesinin “Haddini bil Mabel Matiz! Skandal klipte iğrenç ima” başlığıyla yaptığı haberle sanatçıyı hedef göstermesinin ardından, RTÜK’ten tüm müzik kanallarına “Yayınlamayın” talimatı gitmişti.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’nun (RTÜK) CHP’li üyesi İlhan Taşçı, "RTÜK, Mabel Matiz'in son şarkısı için tek tek tüm müzik kanallarını arayarak 'yayınlamamaları' yoksa olacaklar konusunda aba altından sopa gösterdi"ğini belirtti.

3 TEMMUZ 2022

Jandarma, göçmen taşıyan araca ateş etti, bir çocuğu öldürdü

Van'ın Saray ilçesi kırsalında jandarmanın 'dur' ihtarına uymayıp kaçtığı öne sürülen minibüsün tekerlerine açılan ateş sonucu dört yaşında bir çocuk hayatını kaybederken, 12 kişi yaralandı.

Van Valiliği olayla ilgili açıklamayı bir gün sonra yaptı ve şoförün aracı jandarma personelinin üzerine doğru sürdüğü” ve “durdurulabilmesi amacıyla aracın lastiklerine ateş açıldığı”nı öne sürdü. Açıklamada ayrıca “seken kurşunlardan bir göçmen maalesef hayatını kaybetmiş, 12 düzensiz göçmen ise hafif şekilde yaralanmıştır” denildi.

5 Temmuz günü aralarında İHD, ÖHD ve Serhat Göç Araştırma Derneği’nin bulunduğu sivil toplum kuruluşları, olayı incelemek üzere Van’a gitti. Görgü tanıkları, olay yerinde 50-60 mermi kovanının olduğunu, göçmenlerin minibüsten indikten sonra dahi kurşunlanmaya devam ettiğini öne sürdü. Köy muhtarı Kemal Tosun, iki farklı zamanda yaklaşık 100 el ateş edildiğini, 22 göçmenin ise araçtan inerek kaçtığını aktardı.

5 TEMMUZ 2022

Gazeteci tutuklamalarını protesto eyleminde üç gazeteci gözaltına alındı

Dicle Fırat Gazeteciler Derneği (DFG) ve Mezopotamya Kadın Gazeteciler Platformu (MKGP), Diyarbakır’da 18 Haziran 2022 günü tutuklanan 16 meslektaşları için Ankara’nın Ulus Meydanı’nda

açıklama yapmak istedi. Polisin sert müdahale ederek engellemeye çalıştığı eylem sırasında alana girişlerine izin verilmeyen üç gazeteci gözaltına alındı.

Mezopotamya Ajansı (MA) Ankara Büro Muhabiri Deniz Nazlım ile gazeteciler Sibel Yükler ve Yıldız Tar gözaltına alınırken polis tarafından darp edildi. Ayrıca Pir Haber Ajansı muhabiri Eren Güven'in kamerası müdahale sırasında polisler tarafından kırıldı.

Ankara Emniyeti Güvenlik Şubede ifadeleri alınan Deniz Nazlım, Sibel Yükler ve Yıldız Tar akşam saatlerinde serbest bırakıldı.

16 tutuklu gazeteciler Diyarbakır'da 8 Haziran 2022 günü sabaha karşı yapılan baskında gözaltına alınan 20'si gazeteci 2'si gazete büro çalışanı arasında yer alıyordu.

Boğaziçi Üniversitesi'nde mezuniyet törenine engel, mezun kartlarına iptal

Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Boğaziçi Üniversitesi'ne rektör olarak atadığı Naci İnci, öğrenciler tarafından yapılmak istenen alternatif mezuniyet töreni için kürsü kurulmasına izin vermedi. Üniversitede 154 yıldır yapılan mezuniyet töreninin 155'incisi Naci İnci tarafından yasaklanmıştı. Alternatif töreni engellemek için Boğaziçi Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Fazıl Önder Sönmez, okulun bazı mezunlarına 'üniversitenin huzurunu bozma' gerekçesiyle mezun kartlarının süresiz olarak iptal edildiğini bildiren bir e-posta gönderdi.

Mezun kartları Boğaziçi mezunlarına üniversite kampüsüne giriş imkânı sağlıyor. Hükümetin 2021 yılı başında dışardan rektör atayarak Boğaziçi Üniversitesi'ne yönelik olarak başlattığı doğrudan ve dolaylı müdahalelere karşı öğrencilerin ve akademisyenlerin protestoları, gerek kampüs içinde gerekse başka mecralarda devam ediyor.

6 TEMMUZ 2022

Bir hekim ve poliklinik sekreterinin öldürüldüğü cinayete RTÜK'ten haber yasağı

Konya Şehir Hastanesi'ndegörev yapan kardiyoloji uzmanı Ekrem Karakaya ve adı açıklanmayan poliklinik sekreteri, hasta yakını Hacı Mehmet Akçay tarafından ateşli silahla vurularak öldürüldü. Kendisi de bir başka hastanede özel güvenlik görevlisi olarak çalışan saldırganın cinayetleri işledikten sonra intihar ettiği açıklandı.

Saldırı ertesinde hastanede görev yapan sağlık çalışanları iş bırakma eylemi yaptı ve poliklinik muayenelerini durdurdu. Türk Tabipleri Birliği (TTB), Karakaya'nın hayatını kaybetmesi nedeniyle sağlık çalışanlarının 7-8 Temmuz'da iş bırakacağını açıkladı.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) akşam saatlerinde kardiyoloji uzmanı Ekrem Karakaya'nın öldürülmesine ilişkin haberlere yayın yasağı getirdi.

Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet ve saldırganlık vakalarındaki artış son dönemin gündem konuları arasında yer alıyor.

RTÜK, muhalif kanallara ceza yağdırdı

RTÜK, muhalefet partilerinden CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun TURKEN Vakfı'na aktarılan parayı anlattığı paylaşımını ikinci kez yayınlayan Halk TV'ye bir kez daha idari para cezası kesti.

Kılıçdaroğlu 25 Mayıs 2022 günü Twitter hesabından yaptığı "Kaçışın Anatomisi" başlıklı açıklamada, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "vakıf süsü verdiği kurumlarla yurt dışına devasa paralar aktar[dığını] ve kaçma hazırlıkları yap[tığını]" iddia etmişti. Türkiye'de faaliyet gösteren ve Erdoğan ailesine yakınlığıyla bilinen Ensar Vakfı ve Türkiye Gençlik ve Eğitime Hizmet Vakfı'nın (TÜRGEV) ABD'de kurulan TURKEN Vakfına 1 milyar lira transfer ettiğini söylemişti. TURKEN Vakfı, Ensar ve TÜRGEV tarafından 2015 yılında kuruldu. Vakıf resmi web sitesinde kuruluş amacını "ABD'ye ve İngiltere'ye gelen Türk öğrencilere başta konaklama ve burs olmak üzere imkânlar sağlayarak destek olmak" olarak açıklıyor. TURKEN Vakfı'nın yönetim kurulu hem Erdoğan ailesinden hem de Erdoğan ailesine yakın isimlerden oluşuyor. Ayrıca vakfın kuruluş belgesinde Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan'ın imzası bulunuyor.

Halk TV'ye ayrıca, HDP'li vekil Mehmet Rüştü Tiryaki'nin PKK lideri Abdullah Öcalan için kullandığı 'Sayın' ifadesi nedeniyle de idari para cezası verildi.

Tele 1'e ise, '18 Dakika' programında Merdan Yanardağ'ın "RTÜK bu kestiği cezalardan elde ettiği paraları nereye harcıyor" cümlesi nedeniyle üst sınırdan idari para cezası verildi.

RTÜK'ün idari para cezaları ceza kesilen kanalın bir önceki ay elde ettiği brüt gelirinin yüzde 2'si ile yüzde 5'i arasında değişiyor.

Basın İlan Kurumu "ahlak ilkeleri"ni genişletti, basın meslek örgütlerinden tepki var

Basın İlan Kurumu "Basın Ahlak Esasları"nı yeniden düzenledi. Kurum bu ilkeleri en son 28 yıl önce 1994'te belirlemişti. Basın Konseyi, Çağdaş Gazeteciler Derneği, Diplomasi Muhabirleri Derneği, DiSK Basın-İş, Ekonomi Muhabirleri Derneği, Gazeteciler Cemiyeti, İzmir Gazeteciler Cemiyeti, KESK Haber-Sen, Parlamento Muhabirleri Derneği, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti ve Türkiye Gazeteciler Sendikası ortak bir açıklama yaparak yeni düzenlemeyi eleştirdi. Basın meslek örgütleri düzenlemenin Basın İlan Kurumu'na keyfi tutumla geniş bir sansür yetkisi verdiğini ve kurumun tüm yazılı ve dijital medyanın Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) olma yoluna girdiğini savunuyor.

Yeni düzenleme "ahlak ilkeleri"nin kapsamını genişletiyor.

1994 tarihli ilkelerde olmayan, "Suçu ve suçluyu övecek, halkı kin veya düşmanlığa tahrik edecek yayın yapılamaz" maddesi eklendi. "Terörü özendirerek yayın yapılamaz" ilkesi ise "Terör örgütleri, bunların üyeleri ve olaylar hakkında bilgi ve görsellere, bu örgütleri meşru gösterecek şekilde yer verilemez" şeklinde genişletildi.

Daha önce "Gazeteci, kaynaklarının gizliliğini korur, kendisine verilen sırları ve kaynağını açıklayamaz" şeklinde tarif edilen ilke, "Gazeteci, kaynaklarının gizliliğini korur, kendisine verilen sırları ve kaynağını açıklamaya zorlanamaz" ifadesi ile değiştirildi.

"Terörü özendirerek yayın yapılamaz" ilkesi, "Terör örgütleri, bunların üyeleri ve olaylar hakkında bilgi ve görsellere, bu örgütleri meşru gösterecek şekilde yer verilemez" şeklinde genişletildi.

“Din istismar edilemez” ilkesi ise yeni metinde “Din ve dini duygular yahut dinen kutsal sayılan değerler istismar edilemez ve kötüye kullanılamaz” şeklinde değiştirildi.

“Ahlaka aykırı yayın yapılamaz” ilkesi ise “Genel ahlaka aykırı yayın yapılamaz” diye değiştirildi. Yeni metne eklenen daha önce olmayan iki yeni ilke daha eklendi: “Toplumun temeli olan aile yapısını bozmaya yönelik ve ailenin korunmasına aykırı yayın yapılamaz” ve “Türk toplumunun ortak milli ve manevi değerlerini zayıflatmaya yönelik yayın yapılamaz”.

7 TEMMUZ 2022

ODTÜ Rektörlüğü mezuniyet törenini iptal etti

ODTÜ Rektörlüğü, Devrim Stadyumu'nda yapılacak mezuniyet töreninin iptal edildiğini duyurdu. İptal gerekçesi, “Farklı grupların tören alanımızı kendi amaçları doğrultusunda bir protesto alanına çevireceği yönünde bilgiler almış bulunuyoruz” sözleriyle açıklandı.

Sağlık emekçilerinin protesto eylemine polis saldırısı

Sağlık emekçileri, 6 Temmuz'da Konya Şehir Hastanesi'nde katledilen doktor Ekrem Karakaya için Ankara, Bolu, Gaziantep, Kahramanmaraş, Mardin, Şırnak, Trabzon, Van dahil olmak üzere Türkiye'nin birçok yerinde iş bıraktı. Sağlık emekçileri İstanbul'da Çapa Tıp Fakültesi çevresinde toplanıp sağlık emekçilerine şiddetli protesto etmek ve önlem alınması taleplerini yinelemek için İl Sağlık Müdürlüğü'ne yürümek istedi. Ancak polis sağlık emekçilerine biber gazıyla saldırarak yürüyüşü engellemek istedi. Bu sırada sığıldığı gaz nedeniyle fenalaşan polis memuruna ilk müdahaleyi, eylemdeki sağlık çalışanları yaptı.

11 TEMMUZ 2022

AİHM'den Kavala kararı: Türkiye AİHS'i ihlal etti

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Büyük Dairesi, Osman Kavala davasıyla ilgili nihai kararında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 46/1. maddesinin ihlal edildiği hükmüne vardı.

AİHM, 10 Aralık 2019'da Osman Kavala hakkında, Türkiye'nin kişi hürriyetinin ihlali başlıklı 18 maddeyi ihlal ettiği gerekçesiyle 'serbest bırakılmalı' kararı vermişti. Ancak Türkiye, AİHS'nin 46/1. Maddesi gereğince taraf ülkelerin AİHM kararlarına riayet taahhüdüne rağmen bu karara uymamıştı. Mahkeme davayı, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin 2 Şubat 2022 tarihinde başlattığı ihlal prosedürü kapsamında yürütüyordu. İhlâl kararı, 1'e karşı 16 oyla alındı. Tek karşı oy, mahkemenin tek Türkiyeli yargıcı Saadet Yüksel'den geldi. Türkiye, Kavala'ya 7 bin 500 Euro mahkeme masrafı ödeyecek.

Bu ihlal kararı sonrası nasıl bir yaptırım kararı alınacağı Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nde görüşülecek. Yaptırım ihtimalleri arasında Türkiye'nin Konsey üyeliğinden çıkarılması veya oy hakkının askıya alınması da bulunuyor.

Osman Kavala'nın ilk olarak Gezi eylemlerinin yöneticisi ve finansörü olduğu iddiasıyla 1 Kasım 2017'de tutuklandı. "Hükümeti devirmek veya görevini yapmasını engellemeye teşebbüs (TCK 312)" ve "cebir ve şiddet kullanarak anayasal düzeni devirmeye teşebbüs" (TCK 309) suçlaması yöneltildi.

Yargılama devam ederken Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Kavala'nın makul şüphe olmadan siyasi sebeplerle tutuklandığını belirterek 'derhal tahliye edilmesi' yönünde bir karar verdi.

Kavala AİHM kararına rağmen tahliye edilmedi. İddianamenin hazırlanması ve sonrasında yapılan yargılama tam 2 yıl 3 ay sürdü. 18 Şubat 2020'de bu davada beraat etti, ancak tahliye edilmeden bir kez daha tutuklandı. Tutuklama nedeni bu kez 15 Temmuz soruşturmasıydı; Kavala casuslukla suçlanıyordu. Bu arada, 2013 yılındaki Gezi protestoları bağlamında, temelsiz iddialarla açılmış Gezi Davası'nda verilen beraat kararları istinafta bozuldu ve Kavala'nın da aralarında bulunduğu sanıklar 21 Mayıs 2021'de yeniden yargılanmaya başlandı. Kavala bu davada 25 Nisan 2022'de verilen hükümlerle "hükümeti ortadan kaldırmaya teşebbüs" suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırıldı; casusluk suçlamasından ise beraat etti.

14 TEMMUZ 2022

Apolas Lermi'nin bir konseri daha iptal edildi

Apolas Lermi adıyla tanınan Karadenizli sanatçı Abdurrahman Lermi'nin bir konseri daha iptal edildi. Lermi, Sakarya'da Akyazı Belediyesi tarafından düzenlenen Acelle Yaylası 33. Kadirga Şenliği'nde sahne alacak sanatçılar arasında yer alıyordu.

Sosyal medya hesabından açıklama yapan Lermi, konserinin yalan haberler gerekçe gösterilerek belediye ve dernek yönetimi tarafından iptal edildiğini duyurdu.

Apolas Lermi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı dolayısıyla düzenlediği etkinlikte sahneye çıktıktan sonra, Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ ve hükümete yakın medya tarafından hedef gösterilmişti. Lermi'nin Pontus bayrağı önünde şarkı söylediği ve 19 Mayıs 1919'u soykırım günü olarak kabul ettiği iddia ediliyordu. Basında yer alan bu haberler ertesinde, sanatçının 29 Mayıs 2022 Denizli konseri, Pamukkale Belediyesi tarafından ve 11 Haziran 2022 Bostancı konseri organizasyon tarafından iptal edildi.

15 TEMMUZ 2022

Yahudi mezarlığına saldırı

Beyoğlu'ndaki Hasköy Mezarlığı'nda Yahudilere ait 36 mezar taşı kırıldı. Olayı Türkiye Hahambaşılığı Vakfı, resmi Twitter hesabından fotoğraflarla birlikte duyurarak İstanbul Valiliğine ve İçişleri Bakanlığına failerin yakalanması çağrısı yaptı. Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın, bu çağrıya yanıt olarak bir mesaj paylaşarak "menfur saldırıyı kınadıklarını" bildirdi.

İstanbul Valiliği yaptığı açıklamada olayın 13 Temmuz günü saat 17.00 sıralarında meydana geldiğini ve 81 mezar taşının tahrip edildiği belirtildi. Valilik, güvenlik kamerası görüntülerinin incelenmesi sonucunda saldırıyı yaşları 11-13 olan beş çocuğun gerçekleştirdiği ve gözaltına alındıklarını duyurdu. Çocuklar ifadeleri alındıktan sonra ailelerine teslim edildi. Saldırı sonucu kırılan mezar taşlarını İstanbul

Valiliği'nin yaptıracağı açıklandı. Bu kapsamda mezarlığa gelen görevliler, inceleme yaparak, tahrip edilen mezar taşlarının ölçüsünü aldı.

Polis Munzur Kitap Günleri'nde iki kitaba el koydu

Dersim Belediyesi ve YAY-KOOP işbirliğiyle gerçekleşen Munzur Kitap Günleri'ne katılan Dipnot Yayınları ve Tekin Yayınevi'nin iki kitabına "toplatma kararı" gerekçesiyle el konuldu. 13 Temmuz'da başlayan etkinliğe 84 yayınevi ve çok sayıda yazar katıldı. Polisin el koyduğu kitaplar, Dipnot Yayınları'ndan çıkan Ahmet Hamdi Akkaya, Bahar Şimşek ve Joost Jongerden'in birlikte kaleme aldığı "İsyandan İnşaya Kürdistan Özgürlük Hareketi" ve Tekin Yayınevi'nden çıkan Atilla Keskin'in "Bir Başka Kandil" adlı eserleri.